

Seat No. : _____

NH-137

November-2018

M.A., Sem.-III

505 – EA : Gujarati

(ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરાઓ – જૈન સાહિત્ય)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) જૈન સાહિત્યની વિશેષતાઓ સદષ્ટાંત જણાવો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

- (1) જૈન સાહિત્યનો હેતુ
- (2) જૈન સાહિત્યના વિષયો

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 4

- (1) જૈન સાહિત્યની કૃતિનો અંત મોટાભાગે ઉપશમ – વૈરાગ્યમાં જ આવે છે. – વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો.
- (2) જૈન સાહિત્યનો મુખ્ય વિષય _____ ધર્મ કેન્દ્રિત છે.
- (3) દાન, શીલ, વૈરાગ્ય ભાવનાનો પુરસ્કાર અને કર્મફળના સિદ્ધાંતનું દિગ્દર્શન એ જૈન કથાઓમાં આવતા મુખ્ય વિષયો છે. – વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો.
- (4) કયા જૈન કવિને જૈનોના શામળ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (5) જિનહર્ષ કયા યુગના કવિ છે ?
- (6) ‘ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ’ ના કર્તાનું નામ જણાવો.

2. (A) જૈન અને જૈનેત્તર સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ ચર્ચો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

- (1) જૈન સાહિત્યના પદ્ય સ્વરૂપો
- (2) જૈન સાહિત્યના ગદ્ય સ્વરૂપો

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 4

- (1) સજ્જાયના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે ?
- (2) જૈન સાહિત્યનું કોઈપણ એક ગદ્ય સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
- (3) સોમભૂતિ કૃત ‘જિનપ્રભસૂરિ ચચેરી’ કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
- (4) ‘કાન્હડદે પ્રબંધ’ ના કર્તાનું નામ જણાવો.
- (5) આખ્યાન કેવળ જૈન કવિઓ દ્વારા જ લખાય છે. – વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો.
- (6) માણેક વિજય કૃત ‘સીમંધર જિન ચૈત્યવંદન’ કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.

3. (A) જૈન સાહિત્ય ક્ષેત્રે જયવંત સૂરિના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
- (1) શૃંગારમંજરી
 - (2) ઋષિદત્તારાસ
- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) શીલવતીના પતિનું નામ જણાવો.
 - (2) ‘શૃંગારમંજરી’ના કર્તાનું નામ જણાવો.
 - (3) ઋષિદત્તાના પિતાનું નામ જણાવો.
 - (4) રુખિમણી કયા નગરની રાજકુંવરી હતી ?
 - (5) ‘ઋષિદત્તારાસ’ કૃતિનું કયું પાત્ર પુરુષ બની મુનિવેશ ધારણ કરે છે ?
4. (A) જિનઉર્ષ કૃત ‘આરામશોભારાસ’ કૃતિનો આસ્વાદ કરો. 14
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
- (1) આરામશોભાનું ચરિત્રચિત્રણ
 - (2) ‘સ્થૂલિભદ્ર ફાગુ’ નો આસ્વાદ કરો.
- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) ‘આરામશોભારાસ’ કૃતિમાં કયા પ્રાણીનો ઉલ્લેખ આવે છે ?
 - (2) ‘આરામશોભારાસ’ કૃતિનું રચના વર્ષ જણાવો.
 - (3) ‘આરામશોભારાસ’ કૃતિની ઢાલ સંખ્યા જણાવો.
 - (4) ‘આરામશોભારાસ’ કૃતિમાં કયા મુનિનો ઉલ્લેખ આવે છે ?
 - (5) અગ્નિશર્મા અને જ્વલનશિખાની પુત્રીનું નામ જણાવો.

NH-137

November-2018

M.A., Sem.-III**505 – EB : Gujarati**

(ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરાઓ – લોક સાહિત્ય)

Time : 2:30 Hours]**[Max. Marks : 70****સૂચના :** (1) માત્ર પ્રમાણે બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(2) જમણી બાજુના આંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) લોકવાઙ્મયની વિભાવના સમજાવી, તેના સ્વરૂપ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. **14****અથવા**

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(1) લોકવિદ્યા વિજ્ઞાનની વિભાવના સમજાવો. **7**(2) લોક સાહિત્ય અને શિષ્ટ સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ **7**(B) નીચેના પ્રશ્નોના છમાંથી ચાર પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. **4**

(1) ‘Folk Lore’ નામ સૌથી પહેલા પાડનાર વિદ્વાનનું નામ આપો.

(2) ‘લોકવિદ્યા એટલે મુખ પરંપરાથી કે રીત-રિવાજથી પરંપરાગત ઊતરતી આવેલી સામગ્રી અને તે અંગેની બધી જાણકારી કે વિદ્યા.’ આવું કહેનાર વિદ્વાનનું નામ જણાવો.

(3) ઈ.સ. 1856માં લંડનથી ફાબર્સ એલોકઝાન્ડરે અંગ્રેજીમાં કયા પુસ્તકનાં બે ભાગ બહાર પાડે છે ?

(4) મગનલાલ વખતચંદ દ્વારા ઈ.સ. 1851માં પ્રકાશિત કૃતિનું નામ આપો.

(5) શોરાબજી ચીકનની ‘રમૂજી ગરબાઓની ચોપડી’ કઈ સાલમાં પ્રગટ થઈ ?

(6) ફાબર્સની ‘રાસમાળા’ નો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરનારનું નામ આપો.

2. (A) લોક સાહિત્યના લક્ષણોની વિગતે સ્પષ્ટતા કરો. **14****અથવા**

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(1) લોક સાહિત્યનું વર્ગીકરણ **7**(2) લોક સાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ **7**(B) નીચેના પ્રશ્નોના છમાંથી ચાર પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. **4**

(1) ‘રમૂજી નવી ગરબાવળી’ના સર્જકનું નામ આપો.

(2) ‘નાગર સ્ત્રીઓમાં ગવાતા ગીત’ કૃતિના સંપાદકનું નામ આપો.

(3) વાઙ્મય વિદ્યાના બે પ્રકારોના નામ જણાવો.

(4) ‘લોકવાઙ્મય’ કૃતિના કર્તાનું નામ જણાવો.

(5) ‘લોક સાહિત્ય’ શબ્દમાં ‘સાહિત્ય’ શબ્દનો વિરોધ કરનાર વિદ્વાનનું નામ આપો.

(6) ‘રોમ સીતામાની વારતા’ ના સંપાદકનું નામ જણાવો.

3. (A) ‘રઢિયાળી રાત’ કૃતિના આધારે ઝવેરચંદ મેઘાણીની સંપાદક તરીકે વિશેષતાઓ જણાવો. 14
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
- (1) લોકગીતનું સ્વરૂપ 7
- (2) લોકગીતનું વર્ગીકરણ 7
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના પાંચમાંથી ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો : 3
- (1) ઈ.સ. 1905 માં કયા વિદ્વાને સૌથી પહેલા ‘લોકગીત’ શબ્દ પ્રયોગ કર્યો ?
- (2) ‘મેંદી તે વાવી માંડવે, એનો રંગ ગિયો ગુજરાત મેંદી રંગ લાગ્યો રે....’ આ પંક્તિ ઝવેરચંદ મેઘાણીની કઈ સંપાદન કૃતિમાં સંગ્રહીત છે ?
- (3) ઝવેરચંદ મેઘાણીનું જન્મસ્થળ જણાવો.
- (4) ગોળમેજી પરિષદમાં લંડન જઈ રહેલા ગાંધીજીને સંબોધતું ઝવેરચંદ મેઘાણીએ કયું કાવ્ય લખ્યું ?
- (5) ‘ગુજરાતનાં લોકગીતો’ પુસ્તકના સંપાદકનું નામ આપો.
4. (A) લોક સાહિત્યનું સંશોધન કરનાર સંશોધકની સજ્જતા વિશે સમીક્ષા કરો. 14
- અથવા**
- ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
- (1) લોક સાહિત્યના સંપાદકની સમસ્યા 7
- (2) લોક સાહિત્યના સંશોધકની મુશ્કેલીઓ 7
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો : 3
- (1) ‘લોક સાહિત્ય : નૂતન દિશાઓ’ પુસ્તકના કર્તાનું નામ આપો.
- (2) ‘Ballad’ અંગ્રેજી શબ્દનો ગુજરાતી પર્યાય શબ્દ આપો.
- (3) ‘સૌરાષ્ટ્રની રસધાર’ નો પહેલો ભાગ કઈ સાલમાં પ્રગટ થયો ?
- (4) સૌપ્રથમ ‘લોકસાહિત્ય’ શબ્દ આપનાર વિદ્વાનનું નામ જણાવો.
- (5) ‘લોકકથા’ શબ્દનો પહેલીવાર પ્રયોગ કરનાર વિદ્વાનનું નામ આપો.